



AKOS

AGENCIJA ZA KOMUNIKACIJSKA
OMREŽJA IN STORITVE
REPUBLIKE SLOVENIJE

Številka: 06121-22/2014/6

Datum: 30. 1. 2015

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije, Stegne 7, 1000 Ljubljana, na podlagi prvega odstavka 39. člena Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah (Uradni list RS, št.: 87/2011), v zadevi inšpekcijskega nadzora spoštovanja določb v zvezi z zaščito otrok in mladoletnikov v televizijskih programih, izdajatelju televizijskega programa Kanal A, družbi Kanal A d.o.o., Kranjčeva ulica 26, 1000 Ljubljana, ki jo zastopa direktor Matej Pregarc, izdaja po pooblaščenim uradni osebi Igorju Žabjeku, po uradni dolžnosti naslednjo

ODLOČBO

1. Družbi Kanal A d.o.o., Kranjčeva ulica 26, 1000 Ljubljana, izdajateljici televizijskega programa KANAL A, se odreja, da v roku dveh mesecev od vročitve te odločbe uvede ukrepe in vzpostavi mehanizme, s katerimi bo zagotovila razširjanje informativnih programskih vsebin v svojem televizijskem programu v skladu s četrtrim odstavkom 5. člena Splošnega akta o zaščiti otrok in mladoletnikov v televizijskih programih in avdiovizualnih medijskih storitvah na zahtevo (Uradni list RS, št. 84/2013) tako, da v informativnih programskih vsebinah dovolj zgodaj pred predvajanjem prizorov, ki utegnejo škodovati razvoju otrok in mladoletnikov, a so upravičeni s kontekstom, objavi ustrezno opozorilo voditelja oddaje gledalcem oziroma drugo ustrezno opozorilo, ter da v istem roku o uvedenih ukrepih in vzpostavljenih mehanizmih obvesti Agencijo za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije.
2. Stroški postopka niso nastali.

Obrazložitev:

Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (v nadaljevanju: agencija), ki je na podlagi prvega odstavka 39. člena Zakona o avdiovizualnih medijskih storitvah (Uradni list RS, št. 87/2011; v nadaljevanju: ZAvMS) pristojna za izvajanje inšpekcijskega nadzora nad izvrševanjem določb ZAvMS, je zoper družbo Kanal A d.o.o., Kranjčeva ulica 26, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: izdajatelj), izdajatelja televizijskega programa Kanal A, po uradni dolžnosti začela postopek inšpekcijskega nadzora zaradi domnevnega nespoštovanja določbe četrtega odstavka 5. člena Splošnega akta o zaščiti otrok in mladoletnikov v televizijskih programih in avdiovizualnih medijskih storitvah na zahtevo (Uradni list RS, št. 84/2013; v nadaljevanju: splošni akt). Ta določa, da mora biti v primeru, če se v informativnih programskih vsebinah pojavijo prizori, ki utegnejo škodovati razvoju otrok in mladoletnikov, a so upravičeni s kontekstom (npr. prizori prometnih in naravnih nesreč ter njihovih žrtev, prizori vojnega nasilja), dovolj zgodaj pred njihovim predvajanjem objavljeno ustrezno opozorilo voditelja oddaje gledalcem oziroma drugo ustrezno opozorilo. Ob tem ponudniku omenjene programske vsebine ni treba označiti skladno s sedmim odstavkom 14. člena oziroma drugim odstavkom 15. člena zakona, ki ureja avdiovizualne medijske storitve.

Agencija je na podlagi lastnih posnetkov televizijskega programa Kanal A, predvajanega dne 18. 11. 2014, ugotovila, da se je v času od 16:34:36 do 16:37:24 predvajala informativna programska vsebina z naslovom »Svet«, v okviru katere je bil v času od 16:35:02 do 16:35:19 predvajan 17-sekundni prizor spolnosti. Na podlagi lastnih posnetkov televizijskega programa Kanal A, predvajanega dne 18. 11. 2014, je agencija ugotovila tudi, da se je v času od 18:00:07 do 18:56:24 prav tako predvajala informativna programska vsebina z naslovom »Svet«, v okviru katere so bili šestkrat predvajani prizori spolnosti, in sicer v času od 18:01:18 do 18:01:22, od 18:46:44 do 18:47:01, od 18:47:02 do 18:47:05, od 18:48:26 do 18:48:28 in od 18:48:49 do 18:48:51.

Vsi predvajani prizori so sicer bili upravičeni s kontekstom, saj so se predvajali v informativni oddaji kot video podlaga novici oziroma novinarskem prispevku o dogodku na srednji šoli, a so bili predvajani na način, da bi utegnili škodovati razvoju otrok, zato bi moralo biti dovolj zgodaj pred njihovim predvajanjem objavljeno ustrezno opozorilo voditelja oddaje gledalcem oziroma drugo ustrezno opozorilo, kot to določa četrti odstavek 5. člena splošnega akta.

Agencija je ugotovila, da so bili v omenjenih posnetkih prikazani občasni in nazornejši prizori spolnosti (oralni seks), a brez podrobnega prikaza spolnega organa, saj je bil ta v posnetku zamegljen oziroma v primeru prikaza statične slike iz zadevnega posnetka od 18:46:44 do 18:47:01 zakrit z grafiko. Agencija je zato ugotovila, da zadevna informativna programska vsebina ni bila primerna za ogled otrokom do 12. leta starosti. Za takšne vsebine 7. člen splošnega akta med drugim določa, da razvoju otrok do 12. leta utegnejo škodovati vsebine z občasnimi, zmerno dolgimi, zmerno intenzivnimi ter nazornejšimi prizori spolnosti brez podrobnosti.

Zaradi zgoraj navedenih dejstev bi moralo biti v skladu z določbami četrtega odstavka 5. člena splošnega akta dovolj zgodaj pred predvajanjem prizorov, ki utegnejo škodovati razvoju otrok in mladostnikov, objavljeno ustrezno opozorilo voditelja informativne programske vsebine gledalcem oziroma drugo ustrezno opozorilo. Agencija je ugotovila, da je izdajatelj dne 18. 11. 2014 v televizijskem programu Kanal A v informativni programski vsebini »Svet« predvajal prizor spolnosti ob 16:35:02 in 18:01:18 brez pravočasno objavljenega ustreznega opozorila voditelja oddaje gledalcem oziroma drugega ustreznega opozorila.

Agencija je zaradi ugotovitve dejstev in okoliščin izdajatelja z dopisom št. 06121-22/2014/1 z dne 4. 12. 2014 seznanila z zgoraj navedenimi ugotovljenimi dejstvi in okoliščinami ter ga pozvala, da ji v zvezi s tem poda pisno izjavo. Izdajatelj je v odgovoru št. 06121-22/2014/3 z dne 18. 12. 2014 (v nadaljevanju: odgovor) odgovoril, da mu ni jasno, kaj je pravzaprav predmet inšpekcijskega nadzora ter da bo lahko podal izjasnitev šele, ko bo jasno, katero določbo zakona oziroma predpisa naj bi kršil. Kljub temu je izdajatelj v odgovoru podal svoje mnenje glede navedb agencije. Zaradi navedenega je agencija izdajatelju poslala nov poziv k izjasnitvi št. 06121-22/2014/4 z dne 12. 1. 2015. Agencija je dne 21. 1. 2015 s strani izdajatelja prejela pisno izjasnitev št. 06121-22/2014/5 (v nadaljevanju: izjasnitev) in jo skupaj z odgovorom št. 06121-22/2014/3 skrbno preučila, v nadaljevanju obrazložitve te odločbe pa se do navedb v izjasnitvi in odgovoru tudi opredelila.

Izdajatelj je navedel, da po njegovem mnenju predmetni posnetki, ki so se predvajali v informativni oddaji (torej zakriti oz. neprepoznavni), ne morejo škodovati razvoju otrok in mladostnikov. Izdajatelj meni, da »še bolj« zakriti ne morejo biti, kar po njegovem pomeni, da bi vsakršni

zamegljen in neprepoznaven prizor, ki zgolj ob spremljajočem tekstu pojasni, da gre za spolni odnos, agencija razumela kot prizor, ki utegne škodovati razvoju otrok in mladoletnikov. Izdajatelj je navedel še, da je napačno zadevni zamegljen posnetek, ki po njegovem svoj pomen in razlago dobi šele ob spremnem pojasnilu voditelja, enačiti s prizori vojnega nasilja, prometnih in naravnih nesreč ter njihovih žrtev in da je takšno razlogovanje absurdno. Izdajatelj je navedel, da so bili sporni posnetki za razliko od same zgodbe in okoliščin tako benigni, da že na prvi pogled ne morejo škodovati otrokom in mladoletnikom. Poleg tega je izdajatelj navedel, da agencija zgolj zatrjuje, da bi sporna objava utegnila škodovati razvoju otrok, pri čemer pa ostaja nepojasnjeno in nekonkretizirano, na kakšen način in zakaj. Ker predpisi ne določajo, da »vsakršno« prikazovanje spolnosti pomeni istočasno nevarnost škodovanja otrokom in mladoletnikom, je potrebno vzročno zvezo med objavo in nevarnostjo (»utegne«) določno opredeliti in ne le predpostavljati.

Glede navedb izdajatelja, da so bili prizori spolnosti v zadevni informativni programski vsebini predvajani tako, da so bili zakriti oziroma neprepoznavni in da taki ne morejo škodovati razvoju otrok in mladoletnikov, agencija ugotavlja, da pri presoji, ali gre za prizor spolnosti, ni pomembno, ali je ta prizor na kakršenkoli način zakrit ali ne. Kljub delno zamegljenemu posnetku spolnega odnosa je namreč jasno razvidno, da gre za nazoren prikaz spolnega odnosa, pri katerem moški oralno zadovoljuje žensko, ki od prsi navzdol gola sedi na pisalni mizi. Vsak morebitni dvom gledalca o tem, kaj se na posnetku dogaja, je odpravila voditeljica oddaje s komentarjem ob predvajanju posnetka, da so »precej jasni tudi posnetki, o katerih danes govori vsa Slovenija«, da »smo ga tudi zaradi zgodnje ure deloma zakrili, ampak mislim, da vam je precej jasno, kaj počneta«, da je govora o »domnevnem žgečkljivem posnetku«, in da gre za »posnetek spolnega občevanja«. Agencija ugotavlja, da v zadevnem postopku ne gre za enačenje zamegljenega posnetka spolnosti s prizori vojnega nasilja, prometnih in naravnih nesreč ter njihovih žrtev, kot je navedel izdajatelj, temveč za ugotovitev, da bi zadevni posnetki spolnosti, predvajani na način kot so bili (torej brez ustreznega pravočasnega opozorila), utegnili škoditi razvoju otrok, zaradi česar bi moral izdajatelj pravočasno objaviti ustrezno opozorilo v skladu s četrtnim odstavkom 5. člena splošnega akta. Agencija se torej ne strinja z navedbo izdajatelja, da so zadevni posnetki že na prvi pogled neškodljivi otrokom in mladoletnikom. Agencija poudarja, da so otroci do 12. leta starosti ne glede na njihovo znanje o spolnosti, ki je v primeru tako mladih otrok zagotovo pomanjkljivo, ob prizorih golote, intime in spolnih odnosov vsaj v zadregi ali se počutijo neprijetno oziroma tesnobno, saj tovrstnih vsebin ne morejo primerjati ali uskladiti z osebnimi izkušnjami. Otroci lahko zaradi nedokončanega čustvenega in kognitivnega razvoja tovrstne prizore brez ustreznega zunanega nadzora (staršev, skrbnikov ali drugih starejših oseb), ki je brez pravočasno objavljenega ustreznega opozorila gledalcem manj verjeten, napačno razumejo, napačno vrednostno presodijo in napačno ponotranjijo. Agencija je ugotovila tudi, da se je potencialne škodljivosti zadevnih posnetkov spolnosti zavedal tudi izdajatelj sam, saj je ravno on v zadevni informativni programski vsebini pred začetkom novinarskega prispevka o dogodku, v katerem so bili predvajani prizori spolnosti ob 18:46:44, 18:47:02, 18:48:26 in 18:48:49, pravočasno objavil ustrezno opozorilo voditeljice oddaje, a tega, kot je bilo že ugotovljeno, ni storil v primeru predvajanju prizorov spolnosti ob 16:35:02 in 18:01:18. Agencija glede izdajateljevih navedb o tem, da ostaja nepojasnjeno in nekonkretizirano, na kakšen način in zakaj bi sporna objava utegnila škodovati razvoju otrok, ugotavlja, da te ne držijo. Agencija je v zadevnem postopku na podlagi določil splošnega akta ugotovila potencialno škodljivost predvajanih prizorov spolnosti otrokom do 12. leta starosti, ne pa, ali so predvajani prizori resnično škodovali otrokom do 12. leta. Izdajatelju je to v pozivu tudi jasno obrazložila in

ugotovila, da bi moral izdajatelj zaradi tega pravočasno objaviti ustrezno opozorilo v skladu s četrtem odstavkom 5. člena splošnega akta.

Izdajatelj je navedel, da informativna oddaja že v osnovi ni primerna za otroke, saj po svojem namenu in vsebini niso namenjene njim, kakor tudi ne starejšim otrokom, pač pa odraslim gledalcem. Temu je po navedbah izdajatelja prilagojena tudi osnovna izbira programskih vsebin v informativnih oddajah. Poleg tega je izdajatelj navedel še, da morebitna odsotnost odgovornosti staršev, ki otrokom omogočajo in dovoljujejo gledanje informativnih programskih vsebin, ne more biti utemeljen razlog, ki bi izdajatelju preprečeval poročanje o dogodkih, katerih poročanje je po zvrsti oddaje namenjeno odraslim gledalcem. Izdajatelj je nadalje navedel, da bo regulator v primeru, da ugotovi, da so bili konkretni posnetki predvajani v nasprotju s predpisi, začrtal pot, ki vodi v radikalno pojmovanje svobode izražanja in omejevanja vsebin, o katerih mediji poročajo v informativnih oddajah, kar gotovo ne sodi v družbeno okolje, v katerem živimo. Izdajatelj je v zvezi s tem navedel še, da je način, na katerega mora izdajatelj podajati gledalcem informativne vsebine oz. način, ki je potreben za zagotavljanje pravice javnosti do obveščenosti o določenem dogodku, v izključni pristojnosti izdajatelja. Koncept pravice javnosti do obveščenosti je neločljivo povezan s svobodo izražanja medija in uredniške neodvisnosti, zato sta tako vsebina kot oblika poročanja v izdajateljevi izključni domeni. Zato izdajatelj meni, da je regulator neutemeljeno uvedel postopek inšpekcijskega nadzora v konkretnem primeru in da še bolj zakrit posnetek ne bi v ničemer spremenil očitnega bistva postopka, ki je po izdajateljevih navedbah to, da je izdajatelj o dogodku skupaj z zakritim posnetkom sploh poročal. Izdajatelj je v izjasnitvi navedel še, da mora regulator kljub odmevnosti dogodka, o katerem se je poročalo, ohraniti racionalen in strokoven pogled na zadevo. Po navedbah izdajatelja je treba pri tem upoštevati družbeno okolje, v katerem živimo, dostopnost interneta pri mladih in dejstvo, da sodi Republika Slovenija v okolje srednje Evrope, kjer je vedenje in poznavanje seksualnosti povsem drugačno kot v recimo nekaterih arabskih državah. Izdajatelj je navedel še, da bi ob tako restriktivni razlagi, kot jo ima agencija v zadevnem postopku, velika večina informativnih oddaj utegnila škodovati razvoju otrok in mladostnikov in bi za polovico prispevkov moral voditelj opozarjati, da niso primerni za otroke do 12. leta starosti.

Glede navedb izdajatelja, da informativna oddaja že v osnovi ni namenjena otrokom, agencija ugotavlja, da je dnevno-informativna oddaja žanr informativne programske vsebine, v kateri se lahko vsakodnevno pričakuje predvajanje določenih prizorov nasilja, nesreč in občasno tudi golote, vendar pa mora izdajatelj pri pripravi prispevkov in pred samim predvajanjem novic upoštevati, da lahko oddajo spremljajo otroci, ki jim določeni prizori utegnejo škodovati, zato je potrebno otroke, predvsem pa njihove starše nanje ustrezno in pravočasno opozoriti. Agencija ob tem poudarja, da bi morale biti vsebine, ki utegnejo škodovati razvoju otrok do 12. leta starosti, skladno s 14. členom ZAvMS predvajane po 21. uri, pred njihovim predvajanjem pa bi morale biti objavljeno ustrezno akustično in vizualno opozorilo, med njihovim predvajanjem pa bi morale biti ves čas označene z ustreznim vizualnim simbolom. Izjema od tega pravila na podlagi četrtega odstavka 5. člena splošnega akta velja za informativne programske vsebine, pri katerih ob predvajanju za otroke potencialno škodljivih vsebin zadostuje opozorilo voditelja oddaje ali drugo ustrezno obvestilo pred njihovo objavo. Kot že rečeno pa mora izdajatelj programa upoštevati dejstvo, da je lahko ob zgodnji uri (npr. ob 18h) pred zasloni še večje število mlajših otrok, ki so izpostavljeni vsebinam, ki so primerne zgolj za starejše od 12 let (in jih je dovoljeno predvajati šele po 21. uri), zato je agencija mnenja, da mora izdajatelj pri predvajanju tovrstnih vsebin oziroma podajanju novic še vedno

poskrbeti tudi za zaščito otrok na ustrezen način. Agencija je ugotovila, da je bila zadevna programska vsebina »Svet« uvrščena v najbolj gledan časovni termin ob uri, ko so bili pred televizijskimi zasloni tudi otroci. Pridobljeni podatki o gledanosti televizijskih programov podjetja AGB Nielsen, medijske raziskave, d.o.o. kažejo, da je zadevno oddajo »Svet« spremljajo v povprečju 828 otrok med 4. in 9. letom starosti. Gledanost oddaje in ura, ob kateri je bila ta predvajana, torej potrjujeta smiselnost pravočasne objave ustreznega opozorila v skladu s četrtem odstavkom 5. člena splošnega akta. Kot je agencija že ugotovila, je bila zadevna programska vsebina predvajana na način, ki bi lahko škodoval razvoju otrok, saj so bili v zadevni oddaji predvajani prizori spolnosti brez pravočasne objave predhodnega opozorila voditelja ali drugega ustreznega opozorila. Ob tem agencija dodaja, da je zaščita otrok in mladoletnikov res primarna naloga staršev in na njih samih je, ali otrokom dovolijo spremljati dnevno-informativne oddaje. Vendar je ob tem ključna vloga izdajatelja, da na ustrezen in pravočasen način gledalce (starše, posledično pa tudi otroke) jasno opozori, da predvajana programska vsebine vsebuje prizore, ki niso primerni za določeno starostno skupino, kot to predpisuje zakonodaja. Odgovornost staršev ob tem pa je, kako bodo presodili opozorila ter se odločili, ali bodo otrokom dopustili ogled takšne vsebine. V zvezi z navedbami izdajatelja, da je način podajanja informacij v izključni pristojnosti izdajatelja in da bi agencija postopek zoper izdajatelja uvedla tudi, če bi bil prizor posnetka spolnega odnosa še bolj zakrit, saj je po njegovem mnenju bistvo postopka to, da je izdajatelj o dogodku skupaj z zakritim posnetkom sploh poročal, agencija poudarja, da je v zadevnem postopku ugotovila, da je izdajatelj v informativni programski vsebini predvajal prizore spolnosti tako, da ni upošteval določbe četrtega odstavka 5. člena splošnega akta. Zaradi tega je agencija izdajatelju odredila ukrepe iz izreka te odločbe, s čimer pa zagotovo ne posega v pristojnost izdajatelja, njegov način podajanja informacij, izdajateljevo uredniško svobodo ali pravico javnosti do obveščenosti. Agencija glede navedb izdajatelja, da je potrebno pri presoji zadevnega primera upoštevati okolje, v katerem živimo, agencija ugotavlja, da je potrebno pri razširjanju programskih vsebin upoštevati veljavno zakonodajo, ki v četrtem odstavku 5. člena splošnega akta določa, da je mogoče predvajati otrokom in mladoletnikom potencialno škodljive prizore v informativnih programskih vsebin tako, da se gledalce (v prvi vrsti starše, pa tudi otroke) pravočasno opozori o tem, da lahko informativna programska vsebina vsebuje prizore, ki lahko škodijo razvoju otrok in mladoletnikov. V zvezi z navedbami izdajatelja, da bi velika večina informativnih oddaj utegnila škodovati razvoju otrok in mladoletnikov in bi moral voditelj podati ustrezno opozorilo za polovico prispevkov v oddaji, agencija ugotavlja, da gre za pavšalno oceno izdajatelja in da ostale informativne programske vsebine niso del tega postopka, zato jih agencija v njem tudi ne komentira.

Agencija ugotavlja, da je zaradi vsega do sedaj navedenega v obrazložitvi te odločbe jasno, da bi moral izdajatelj v zadevnem primeru pravočasno objaviti ustrezno opozorilo voditelja oddaje gledalcem oziroma drugo ustrezno opozorilo v skladu s četrtem odstavkom 5. člena splošnega akta.

Agencija na podlagi vsega zapisanega v obrazložitvi te odločbe ugotavlja, da izdajatelj informativne programske vsebine z naslovom »Svet«, predvajane dne 18. 11. 2014 v televizijskem programu Kanal A, ni predvajal v skladu s četrtem odstavkom 5. člena splošnega akta, saj v predvajani informativni programski vsebini pred predvajanjem prizorov, ki utegnejo škodovati razvoju otrok in mladoletnikov, a so upravičeni s kontekstom, ni pravočasno objavil ustreznega opozorila voditelja oddaje gledalcem oziroma drugega ustreznega opozorila, zato je agencija odločila kot izhaja iz izreka te odločbe.



AKOS

Agencija ima na podlagi drugega odstavka 39. člena ZavMS pravico in dolžnost, da odredi ukrepe za odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti na način in v roku, ki ga sama določi. Agencija je pri odločitvi za določitev roka za odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti upoštevala težo ugotovljene nepravilnosti, izdajateljeve navedbe v izjasnitvi in zahtevnost priprave ukrepov oziroma vzpostavitve mehanizmov (na primer v obliki pravilnika ali navodil za ravnanje v primeru predvajanja prizorov, ki utegnejo škodovati razvoju otrok in mladoletnikov, a so upravičeni s kontekstom, v informativnih programih, oziroma v kakšni drugi obliki), s katerimi bo izdajatelj zagotovil razširjanje svojega televizijskega programa v skladu s četrnim odstavkom 5. člena splošnega akta.

Agencija ob tem opozarja izdajatelja na določbo petega odstavka 29. člena ZIN, ki določa, da mora zavezanec o odpravljenih nepravilnostih takoj obvestiti inšpektorja, če je inšpektor odredil odpravo nepravilnosti in pomanjkljivosti ter zavezancu določil rok za njihovo odpravo.

Agencija je v postopku ugotovila, da stroški postopka niso nastali niti jih ni uveljavljala stranka sama, zato je agencija na podlagi petega odstavka 213. člena ZUP odločila tako, kot izhaja iz 2. točke izreka te odločbe.

V skladu s tretjim odstavkom 191. člena Zakona o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 109/2012 in 110/2013, v nadaljnjem besedilu; ZEKom-1) sta odločba ali drug posamičen akt agencije v upravnem postopku dokončna, razen če ZEKom-1 ne določa drugače. Zaradi navedenega pritožba zoper to odločbo ni možna, dovoljeno pa je sprožiti upravni spor.

Pravni pouk:

Zoper to odločbo je v skladu s 192. členom ZEKom-1 mogoče sprožiti upravni spor v roku 30 dni od njene vročitve. Upravni spor se sproži s tožbo, ki se vloži pri Upravnem sodišču Republike Slovenije, Fajfarjeva 33, 1000 Ljubljana.

Odgovorna oseba:
Igor Zabjek
podpisana uradna oseba agencije

Vročiti: Kanal A d.o.o., Kranjčeva ulica 26, 1000 Ljubljana, vročitev po ZUP